

τρόπον προσέχουσιν ἵνα μήτε μικρὰ ἢ ἡ πόλις μήτε μεγάλη ἀλλὰ τις ἱκανὴ καὶ μία, καθόλου δ' εἰπεῖν ἐμφραντικῶς ἐξαίρει ὁ φιλόσοφος οὐχὶ τὴν ἐπέκτασιν τῶν τῆς πόλεως ὁρίων ἀλλὰ τὴν ἐνότητα αὐτῆς. Αὕτη δ' ἡ ἐνότης τότε ἀσφαλῶς ἐπιτυγχάνεται, ὅταν ἕκαστος πολίτης ἐκεῖνο τὸ ἔργον ἐπιτηδεύῃ, εἰς ὃ ὑπὸ τῆς φύσεως ἐγεννήθη κατάλληλος, πρὸς δ' ἔτι μὴ ἀποκλίνῃ τοῦ καθεστῶτος καὶ καθωρισμένου εἵδους τῆς γυμναστικῆς καὶ μουσικῆς, ἥπερ ἐστὶ φιλακτῆριον τῆς ἠθικῆς ¹⁾.

Τέλος δὲ ἡ τρίτη τάξις, ἡ ἐκ γεωργῶν καὶ βιομηχάνων καὶ ἐμπόρων ἀποτελουμένη, ὑπάρχει ἀπὸ πάσης πολιτικῆς ἐνεργείας ἀποκεκλεισμένη καὶ ἐν μόνῃ τῇ ἐργασίᾳ περιορίζεται. Περὶ τὴν τρίτην τάξιν μικρὸν ἀσχολεῖται ὁ ἀριστοκρατικὸς φιλόσοφος καὶ περὶ τῆς μορφώσεως αὐτῆς ὀλίγον φροντίζει ²⁾, τοσοῦτο δὲ μόνον παρ' αὐτῆς ἀπαιτεῖ, ὅπως διὰ τῆς ἐργασίας τὰ ἐπιτήδεια τοῖς φύλαξι καὶ ἄρχουσι προσπορίξῃ. Διότι αἱ δύο ἀνώτεραι τάξεις ἀπέχονται πᾶ-

¹⁾ 422 - 424 D.

²⁾ Διότι «νευρορράφοι φαῦλοι γενόμενοι καὶ διαφθαρέντες καὶ προσποιησάμενοι εἶναι, μὴ ὄντες, πόλει οὐδὲν δεινόν, φύλακες δὲ νόμον τε καὶ πόλεως μὴ ὄντες, ἀλλὰ δοκοῦντες, ὁρᾷς δὴ ὅτι πᾶσαν ἄρδην πόλιν ἀπολλύασι, καὶ αὐτὸ τοῦ εἶ οἴκειν καὶ εὐδαιμονεῖν μόνον τὸν καιρὸν ἔχουσιν» (Πολ. 4, 421 A).

σης χειρωναξίας καὶ βαναυσουργίας, ἣν ἀποχὴν ἐπιβάλλει οὐ μόνον ἢ τῶν ἔργων διανομῇ ἀλλὰ καὶ ἢ ἐκ τῆς σωματικῆς ἐργασίας ἐπερχομένη τοῦ ἠθους ταπεινώσις. Ἐδόξαζε δηλαδὴ ὁ ἀριστοκρατικὸς φιλόσοφος ὅτι ἡ βαναυσία καὶ χειροτεχνία εἶναι ἀναξία ἐλευθέρου, διότι τὰς εὐγενεστέρας τοῦ ἀνθρώπου δυνάμεις ἐξασθενίζει καὶ εὐθειότερον τῆς ψυχῆς μέρος ὑποτάττει τῷ φαιλοτέρῳ καὶ ταπεινότερῳ¹⁾. Οἱ βάναισα ἀσκοῦντες ἐπιτηδεύματα ἅτε ἐν ἀρμολῆ καὶ ταπεινότητι πολλῇ κυλινοῦμενοι δὲν δύνανται νὰ ᾧσιν ὡς ἀληθῶς ἐλεύθεροι ἀλλὰ τὸ δουρικὸν γένος ἀποτελοῦσιν²⁾. Ἐπιάναγκες δ' ὅπως

1) Πολ. 6, 469 D, 9, 590 C. Ἐξαιτίας διότι διὰ τῆς βαναυσουργίας δὲν ἀσκεῖται οὔτε τὸ λογιστικὸν οὔτε τὸ θυμοειδὲς ἀλλὰ μόνον τὸ ἐπιθυμητικὸν τῆς ψυχῆς μέρος. Οὕτως οὐ μόνον τὴν ἐμπορίαν καὶ βιομηχανίαν δὲν τιμᾷ ὁ φιλόσοφος ἀλλ' οὐδὲ τὴν γεωργίαν, ἥτις πανταχοῦ ἐκτὸς τῆς Σπάρτης ἐθεωρεῖτο εὐγενὴς καὶ ἐλευθερία ἐνασχόλησις.

2) Ὁσαύτως καὶ ὅσοι κρατοῦνται ὑπὸ τῶν τοῦ σώματος ἡδονῶν καὶ εἶναι ἀνεπίδεκτοι διανοητικῆς ἐνεργείας καὶ ἠθικῆς ἐλευθερίας πρέπει νὰ ὑπείκοσιν ἀλλοτρίᾳ βουλήσει καὶ ἄρχοντα ὑπὸ τοῦ βελτίστου καὶ ἔχοντος ἐν ἑαυτῷ τὸ θεῖον ἄρχον. (Πολ. 9, 590 C.). Ἄλλ' εἰ καὶ πρόσκειται ὁ Πλάτων τῷ θεσμῷ τῆς δουλείας παρὰ πάντα τὸν κίνδυνον, ὅς ἠπειλήσεν αὐτῷ ἐν Αἰγίνῃ, ὅμως παρέχει περὶ δουλείας ὑποθήκας καὶ παραγγέλματα μεγάλας τιμῶντα τὴν φρόνησιν καὶ τὴν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ διάθεσιν. Οὕτω συμβουλεύει τοῖς

οἱ τοιοῦτοι μήτε πλοῦτον ἔχωσι μήτε πενίαν, διότι ἐκεῖνος μὲν καθίστησιν αὐτοὺς ἀργοὺς καὶ ἀμελεῖς, αὕτη δ' ἀποστερεῖ τὰ εἰς τὴν τέχνην ἀναγκαῖα ὄργανα ¹⁾).

Αὕτη δὴ ἢ εἰς τρεῖς τάξεις διαίρεσις τῶν πολιτῶν ἐπιβάλλεται ὑπ' αὐτῆς τῆς φύσεως τῶν ἀνθρώπων· διότι παρ' ἄλλοις μὲν κρατεῖ τὸ λογιστικὸν τῆς ψυχῆς μέρος παρ' ἄλλοις δὲ τὸ θυμοειδὲς παρ' ἄλλοις δὲ τέλος τὸ ἐπιθυμητικόν ²⁾. Ἄλλ' ἢ σπουδαιο-

Ἑλλησιν, ὅπως μὴ ποιῶσι δούλους ἄλλους Ἑλληνας (διότι τὸ Ἑλληνικὸν γένος αὐτὸ ἑαυτῷ οἰκεῖον ὑπάρχει καὶ συγγενὲς Πολ. 5, 470 C.) ἀλλ' ἀλλήλων ἀπεχόμενοι τρέπονται ἐπὶ τοὺς βαρβάρους (αὐτ. 5, 469 B κέξ.). Πρὸς ἀποφυγὴν δὲ τῶν ἀποστάσεων τῶν δούλων διδάσκει ὅτι πρέπει νὰ μὴ οἰκῶσιν ἐν τῇ αὐτῇ πόλει πολλοὶ πατριῶται καὶ ὁμόγλωσσοι δοῦλοι, ἐντόνως δ' ἀπαιτεῖ ὅπως μὴ προσφερώμεθα πρὸς αὐτοὺς ὑβριστικῶς καὶ ἀδίκως μηδὲ πάλιν ἄγαν οἰκείως καὶ φιλανθρώπως (Νομ. 6, 776 B. 778 A).

¹⁾ Πολ. 4, 421 D. Μόνοι οἱ τὴν τρίτην τάξιν ἀποτελοῦντες θὰ ἔχωσι γῆν ἰδίαν καὶ οἰκίας καὶ νομίσματα, οἱ δ' ἄλλοι πάντες θὰ ἔχωσιν οὐχὶ ἰδίαν οἴκησιν καὶ κτῆσιν καὶ ταμιεῖον ἀλλὰ κοινὴν ὑπὸ τῆς τρίτης τῶν πολιτῶν τάξεως θεραπευομένην κτῆσιν καὶ εἰς συσσίτια, ὡς εἴρηται, θὰ φοιτῶσιν (Πολ. 3, 416 D E. 417.).

²⁾ Ὁ Πλάτων μυθικῶς τὸ πρᾶγμα παριστὰς λέγει ὅτι τῶν μὲ ἀρχόντων ἡ ψυχὴ συνίσταται ἐν μέρει ἐκ χρυσαυῶ, τῶν δ' ἐπικούρων ἐξ ἀργύρου, τῶν δὲ δημιουργῶν ἐκ χαλ-

τάτη τῶν πολιτῶν διατάξις ἔγκειται ἐν τούτῳ, ὅτι ἐκάστη τάξις αὐτῶν προίττει τὰ ἑαυτῆς ἔργα καὶ δὲν πολυπραγμονεῖ ἀντιπροιομένη ἔργων ἑτέρα τάξει ἀνηκόντων. Ὅλως δ' ἐξαίρει ὁ φιλόσοφος τὸ ὅτι οὐδὲν ὑπάρχει τῇ πολιτείᾳ ἐπιβλαβέστερον καὶ ὀλεθριώτερον τῆς διαταξέως τῆς ἐκ τῆς εἰρημένης τῶν πολιτῶν διατάξεως ἁρμονίας, ἣτις διατάραξις προέροχεται ἐκ τῆς πολυπραγμοσύνης καὶ τῆς εἰς ἀλλήλα μεταβολῆς τῶν τριῶν τῆς πολιτείας γενῶν κατὰ ταύτην δημιουργός τις ἐπαιρόμενος ἢ πλούτῳ ἢ ἰσχύϊ ἢ ἄλλῳ τινὶ τοιοῦτῳ ἐπιχειρεῖ νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ εἶδος τῶν πολεμικῶν, ἢ τῶν πολεμικῶν τις εἰς τὸ τοῦ ἄρχοντος καὶ οὕτως ἐρεξῆς, ἢ ὁ αὐτὸς πάντα ταῦτα ἐπιχειρεῖ νὰ προίττει¹⁾. Ἐπὶ τῆς διατηρήσεως καὶ ὀρθῆς διεξαγωγῆς ταύτης τῆς διατάξεως καὶ διακρίσεως τῶν πολιτῶν ἐρείδεται αὐτὴ ἢ ἀρετὴ τῆς πόλεως. Ἡ τελεία δηλαδὴ πολιτεία ἔχει κατ' ἀνάγκην καὶ τὰς τέσσαρας ἀρετάς, ἦτοι τὴν σοφίαν καὶ ἀνδρείαν καὶ σωφροσύνην καὶ δικαιοσύνην. Ἐκ τούτων ἡ σοφία δὲν ἔγκειται ἐν τῇ εὐβουλίᾳ καὶ ἐπιστήμῃ τῶν τεκτόνων καὶ γεωργῶν καὶ τῶν ἄλλων καθόλου δημιουργῶν, ὧν ἄλλως ὁ ἀριθμὸς εἶναι μέγιστος,

κοῦ ἢ σιδήρου. Καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μὲν οἱ παῖδες εἰσι κατὰ τὴν φύσιν ὅμοιοι τοῖς γονεῦσιν, ἐνίοτε δ' ὅμως διαφέρουσιν αὐτῶν. (Πολ. 3, 415 Α κέξ.),

¹⁾ Πολ. 4, 434 Α κέξ. 433 Α κέξ.

ἀλλ' ἐν τῇ ἐπιστήμῃ ἐκείνῃ, ἣτις βουλευέται περὶ τῆς
 ὅλης πόλεως, κατὰ τίνα δηλονότι τρόπον αὐτὴ τε πρὸς
 ἑαυτὴν καὶ πρὸς τὰς ἄλλας πόλεις ἤθελεν ἔχει ἄρι-
 στα. Αὕτη ἡ ἐπιστήμη ἀνήκει εἰς τοὺς τὸ μικρότα-
 τον τῆς πολιτείας μέρος ἀποτελοῦντας ἄρχοντας,
 δι' ὧν τὴν σοφίαν καλεῖται ὅλη ἡ πόλις σοφῆ. Ὡσαύ-
 τως ἡ ἀνδρεία ἀπονέμεται ὡς ιδιότης τῇ πόλει διὰ
 τὴν κατάλληλον ἰσχὺν καὶ δύναμιν οὐχὶ πάντων τῶν
 πολιτῶν ἀλλὰ τούτου τοῦ μέρους τῆς πόλεως, ὅπερ
 προπολεμεῖ καὶ στρατεύεται ὑπὲρ αὐτῆς, τουτέστι
 τῶν φυλάκων, οἱ τοιαύτης ἔτυχον παιδείας καὶ ἀσκή-
 σεως, ὥστε τὰ φοβερὰ καὶ δεινὰ νὰ ἐννοῶσι καὶ τοὺς
 τῇ πόλει ἐπικρεμαμένους κινδύνους νὰ δύνωνται νὰ
 ἀποκρούωσιν. Ἦ δὲ σωφροσύνη, κόσμος τις οὔσα
 καὶ ἁρμονία καὶ ἡδονῶν τινῶν καὶ ἐπιθυμιῶν ἐγ-
 κράτεια, τότε ἀληθῶς ὑπάρχει γνῶρισμα τῇ πολι-
 τείᾳ, ὅταν ἄνδρες συνετοὶ καὶ σοφοὶ ἄρχοντες ὑπο-
 μίξωσι τὰς τῶν πολλῶν ἐπιθυμίας πρὸς νόμους κα-
 λοὺς καὶ τιμίους. Κατὰ τοῦτο ἄρα διαφέρει τῆς
 σοφίας καὶ ἀνδρείας ἢ σωφροσύνης, ὅτι ἐκείνων μὲν
 ἕκατέρα ἐν μέρει τινὶ τῶν πολιτῶν ἐνοῦσα ἢ μὲν
 σοφὴν ἢ δὲ ἀνδρείαν τὴν πόλιν παρέχει, αὕτη δ' ὅμως
 εἶναι ἀνάγκη ὅπως δι' ὅλης τῆς πόλεως διήκη καὶ
 σύμπασαν τὴν πολιτείαν συνέχη διὰ τῆς προση-
 κούσης τῶν ἐπιθυμιῶν περιστολῆς. Ἐπὶ τελευταίᾳ ἢ
 δικαιοσύνη, τὴν ἀρχὴν καὶ αἰτίαν τῶν εἰρημένων
 ἀρετῶν ἐν ἑαυτῇ ἔχουσα, οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ τὸ ἐπι-

τιδεύειν ἕνα ἕκαστον τὸ ἔργον ἐκεῖνο μόνον, εἰς ὃ πέφυκεν ἐπιτηδειότατος, τουτέστι τὸ τὰ ἑαυτοῦ πράττειν καὶ μὴ πολυπραγμανεῖν. Κατὰ ταῦτα λοιπὸν ἡ πόλις τότε εἶναι δικαία, ὅταν αἱ διάφοροι τῶν πολιτῶν τάξεις τὰς ἄλλαις ἀσχολίας καταλείψουσιν τὸ ἴδιον ἕκαστη ἔργον ἐπιτελῶσιν. (Ὁ μὴν ἀλλὰ καὶ παρὰ τῶν καὶ) ἕκαστον πάσης κακιστίας καὶ ἡλικίας πολιτῶν, παιδῶν καὶ γυναικῶν καὶ δούλων καὶ ἐλευθέρων καὶ λοιπῶν, ἀμειβεῖ ὁ φιλόσοφος ὅπως ἕκαστος πράττῃ τὰ ἑαυτοῦ (οἰκειοπραγῆ)· διότι ἡ πολυπραγμοσύνη μεγάλην ἐπιάγουσα τῇ πολιτείᾳ βλάβην εἶναι αὐτὸ τοῦτο ἀδικία¹⁾. Ἐκ τούτων γίνεται φανερὸν ὅτι αἱ τῆς πόλεως ἀρεταὶ ἐρεΐδονται ἐπὶ τῆς εἰς τάξεις διακρίσεως τῶν πολιτῶν. Ῥητέον δ' ἐνταῦθα ὅτι αἱ τρεῖς κατὰ Πλάτωνα τάξεις τῆς πολιτείας ἀπεργάζονται αὐτὴν διηρθρωμένον τι ὅλον καὶ ἔντεχνον δημοσύργημα παραπλήσιον κατὰ τὰ μέρη πρὸς τε τὸ σῶμα καὶ τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν· διότι, ὥσπερ αἱ ἰδέαι ὑπάρχουσι καὶ) ἑαυτὰς ἔξω τοῦ κόσμου τῶν φαινομένων, οὕτω καὶ ὁ πρὸς ταύτας ἀντιστοιχῶν νοῦς τῆς πολιτείας (ἢ τῶν ἀρχόντων τάξις) ὑπάρχει διακεκριμένος ὑπεράνω τοῦ λοιποῦ μέρους αὐτῆς· παραπλησίως δὲ τῇ κινητικῇ δυνάμει, τῇ τοῦ κόσμου ψυχῇ, ἢ ὡς ἴδιον ὄν παρεμβάλλεται μεταξὺ τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν φαινομένων, ἐμφανίζεται

¹⁾ 428 B-434 C.

ἐν τῷ μέσῳ μεταξύ τῶν ἀρχόντων φιλοσόφων καὶ τοῦ ἀρχομένου ὄχλου ἢ τάξις τῶν πολεμιστῶν, οἷτινες τὰς ἀποφάσεις τῶν ἀρχόντων ἐπιτελοῦσι. Καὶ πάλιν ὥσπερ τὸ ἐλάχιστον ἀλλ' ἅμα εὐγενέστατον μέρος τῆς ψυχῆς, τὸ λογιστικόν, διὰ τοῦ θυμοειδοῦς δεσπόζει τοῦ ἐπιθυμητικοῦ, οὕτω καὶ οἱ ἀρχοντες διὰ τῶν φυλάκων ἐπιβάλλουσι τὰ ἑαυτῶν προστάγματα τοῖς δημιουργοῖς.

Ἵνα ἡ πολιτεία δυναθῇ τὰς εἰρημένας ἀρετὰς νὰ ἀσκήσῃ καὶ τοῦ ὑψηλοῦ αὐτῆς σκοποῦ ἐφίκηται, ὀφείλει νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν ἰδίᾳ εἰς τὴν γεννησιν καὶ ἀνατροφὴν καὶ δίαιταν τῶν πολιτῶν. Καὶ πρῶτον μὲν ἔργον τῆς πολιτείας σπουδαιότατον εἶναι ὅπως τοὺς μὴ δυναμένους νὰ κοινωνῶσιν ἠθους ἀνδρείου καὶ σώφρονος καὶ ὅπως εἰπεῖν ἐναρέτου ἐκβάλλῃ κατὰ πάντα τρόπον ἐκ τῆς πόλεως, καταλείπη δ' ἐν αὐτῇ τοὺς πεφυκότας ἱκανοὺς νὰ μετᾶσχωσι παιδείας καὶ ἀρετῆς¹⁾. Ἐπειτα δ' ἀνάγκη πᾶσα, ὅπως περὶ τῆς μορφώσεως τῶν γυναικῶν καὶ τῆς γεννήσεως τῶν πολιτῶν μεριμνᾷ μεγάλως αὐτῇ ἡ πολιτεία. Δοξάζει δηλαδή ὁ φιλόσοφος ὅτι αἱ γυναῖκες, καίπερ οὔσαι καθόλου ἀσθενέστεραι τῶν ἀνδρῶν, ὅμως δύνανται νὰ ἀσκῶσι τὰ αὐτὰ τούτοις ἔργα καὶ μετέχωσι τῶν αὐτῶν ἐπιτηδευμάτων διὸ καὶ ἀνάγκη νὰ παιδεύωνται ὁμοίως τοῖς ἀνδράσι διὰ

¹⁾ Πολιτ. 308 D E.

μουσικῆς καὶ γυμναστικῆς, ἡ) ἵνα κοινοπήσωσι τῆς ἀρετῆς. Ἐπειδὴ δὲ καὶ αὐτοὶ εἶναι ἐκ φύσεως ἄλλοι εἰς ἄλλα ἔργα ἐπιτήδεια, ἐπάναγκες ὅπως εἰς τάξεις διακριθῶσι. Αἱ γυναῖκες πρέπει κατὰ τὸν φιλόσοφον νὰ συναρῶσι μετὰ τῶν εἰς τὴν αὐτὴν τάξιν ἀνηζόντων ἀνδρῶν, ἅτε συγγενῶν ὄντων κατὰ τὴν φύσιν καὶ ἀνήκουσιν εἰς πάντας τοὺς τοιούτους οὐχὶ ἀ' ἐκάστη εἰς ἓνα μὲν μόνον. Καὶ ὁπότε αἱ γυναῖκες εἶναι κοιναί, εὐδηλὸν ὅτι καὶ οἱ παῖδες ὁμοίως θὰ ᾧσι κοινοί²⁾). Μεγάλως δ' ὀφείλουσιν οἱ ἀρχόντες νὰ φροντίζουσιν, ὅπως οἱ ἀριστοὶ νέοι συγγίγνωται ταῖς ἀρίστης γυναῖξί καὶ τοῦναντίον οἱ φαυλότατοι ταῖς φαυλοτάταις, εἴπερ μέλλει νὰ ᾗ καθαρόν καὶ ὑπέροχον τὸ γένος τῶν φιλόκων. Πρὸς τοῦτο πρέπει νὰ νομοθετηθῶσιν ἑορταί, ἐν αἷς θὰ συνάγωνται αἱ νέμφοι καὶ οἱ νεμφίοι, καὶ ὕμνοι ὑπὸ τῶν ποιητῶν νὰ ποιηθῶσι πρότεροντες τοῖς τοιοῦτοις γάμοις. Τὸ δὲ πλῆθος τῶν γάμων θὰ καθορίζηται ὑπὸ τῶν ἀρχόντων, οἷς ἀπόκειται ἡ φροντίς ὅπως μήτε μεγάλη ἢ πόλις καὶ τὸ δυνατὸν μήτε

1) Οὐδὲν ἄτοπον οὐδὲ γελοῖον θαύραξι ἐν τῷ ὅτι αἱ τῶν φιλόκων γυναῖκες θὰ ἀποδύονται καὶ γυμνάζονται, διότι «ἀρετὴν ἀντὶ ἡμετίων ἀμφιέσονται. Πολ. 5, 475 Α. "Ὅτι ἡ τῶν γυναικῶν ἀγωγή χρήζει οὐχ ἥττονος σπουδῆς καὶ ἐπιμελείας τῆς τῶν ἀνδρῶν, ἐκτίθεται καὶ ἐν Νόμοις. (7, 804 D)-806 C).

2) Πολ. 5, 449-458 C.

μικρὰ γένηται. Κατὰ τὰς ἡμέρας λοιπὸν ταύτας οἱ ἄρχοντες διὰ κλήρου¹⁾ θὰ ποιῶσιν οὕτω τοὺς γάμους, ὥστε οἱ ἄνδρες νὰ συνέρχωνται ὁμοίαις κατὰ τὴν φύσιν γυναιξὶ καὶ ἀναλόγοις κατὰ τὴν ἡλικίαν²⁾. Ὅσοι δὲ νέοι ἦτοι ἐν πολέμῳ ἢ ἄλλοθί που ἀνε-

1) Τοῦ κλήρου, λέγει, ἡ χρῆσις εἶναι ἀναγκαία, ὅπως μὴ αἰτιᾶται τις τοὺς ἄρχοντας ἀλλὰ τὴν τύχην.

2) Οὕτω δὲ ὁρίζεται ὁ χρόνος τῆς παιδοποιΐας τοῖς μὲν ἀνδράσι ἀπὸ τοῦ τριακοστοῦ ἔτους μέχρι τοῦ πενηκοστοῦ, ταῖς δὲ γυναξιν ἀπὸ τοῦ εἰκοστοῦ μέχρι τοῦ τεσσαρακοστοῦ.

Ῥητέον ἐνταῦθα ὅτι ἡ ἀπ' ἀλλήλων διάκρισις τῶν φύλων ἀναφέρεται εἰς τὰς σωματικὰς δυνάμεις καὶ τὴν ἔκτασιν τῆς διανοητικῆς δυνάμεως. Διότι αἱ γυναῖκες θεωροῦνται ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος ὡς ἀσθενέστεραι τῶν ἀνδρῶν καὶ ὑπὸ παντοδαπῶν ἐπιθυμιῶν καὶ ἡδονῶν καὶ λυπῶν κατεχόμεναι (Πολ. 4, 431 C) πρὸς δ' ἔτι μικροτέραν διάνοιαν ἔχουσαι (5, 469 D). Ἡ δὲ διὰ τοῦ γάμου ἔνωσις τῶν ἀντιθέτων φύλων ἔχει παρὰ Πλάτωνι μᾶλλον αἰτίαν φυσιολογικὴν ἢ χαρακτηῖρα ἠθικόν. Ὑψηλότερον καὶ σπουδαιότερον λόγον τοῦ γάμου ἐνορᾷ ὁ φιλόσοφος ἐν τῇ διὰ τῆς γεννήσεως παίδων ἀθανασία τοῦ γένους (Νόμ. 4, 721 B κέξ. πβλ. καὶ Συμπ. 207 D «ἐνταῦθα... ἡ θνητὴ φύσις ζητεῖ κατὰ τὸ δυνατόν ἀεὶ τε εἶναι καὶ ἀθάνατος· δύναται δὲ ταύτη μόνον, τῇ γενέσει, ὅτι ἀεὶ καταλείπει ἕτερον νέον ἀντὶ τοῦ παλαιοῦ» αὐτ. 208 B.) καὶ τῇ ἐπιρρώσει τῆς πόλεως (Νομ. 6, 783 D E). Ἀλλ' οὕτως ὁ ἠθικὸς τοῦ γάμου καὶ τοῦ οἴκου χαρακτηρ ἀφανίζεται, ὅποτε ὁ γάμος θεωρεῖται ὡς ὄργανον κτήσεως παίδων ὑπὲρ τῆς πολιτείας.

δριζήσασιν ἀγαθοί, τὸ μόνον ἀλλὰ καὶ γέρα πρέπει
 νὰ λαμβάνωσιν ἀλλὰ καὶ μείζω τὴν ἐξουσίαν τῆς
 μετὰ τῶν γυναικῶν συγκοιμήσεως, ἵνα ὡς πλεῖστοι
 παῖδες ἐκ τοιαύτων παρίστανται. Τὰ ἐκάστοτε γιγνό-
 μενα ἔργα ἀφαιρέσει αἱ ἐπὶ τούτῳ καθεστη-
 κῆται ἀρχαὶ ἢ φέρωσιν εἰς τινα πρὸς κοινὴν ἀνα-
 τροφὴν ἀριστήριον τόπον, πλὴν οἱ οἱ ἐξ ἀρίστων
 γεννηθέντες ἢ αὐτοὶ χορὴ ἀπὸ τῶν παιδῶν τῶν
 φαιδῶν καὶ κακῶν. Εἰς τοῦτον τὸν τόπον ἢ ἄγωσι
 αὐτοὺς ποριστὸν γάλακτος τὰς μητέρας οἱ ἄρχοντες,
 ἐξ αὐτῶν τράποι φροντίζοντες, ὅπως μηδεμίαν τὸ
 ἐαυτῆς τέκνον ἀναγνωρίσῃ καὶ οἱ παῖδες ὡσαύτως
 πρέπει νὰ ἀγνοῦσι τοὺς ἐαυτῶν γονεῖς. Ἀλλὰ καίτοι
 οὐδεὶς ἢ ἀναγνωρίσῃ τὰ ἐαυτοῦ τέκνα καὶ τοὺς
 γονεῖς, ὅμως ἕκαστος τοὺς γεννηθέντας μετὰ τὸν
 πρὸς γέννησιν ἀπαιτούμενον χρόνον ἀφ' ἧς ἡμέρας
 ἐγένετο νημφίος ἢ θεωρῇ καὶ προσαγορεύῃ τοὺς
 τοὺς μὲν ἄρρενας υἱεῖς τὰ δὲ θήλεα θυγατέρας καὶ
 ἐκεῖνα τοῦτον πατέρα¹⁾).

Ἐκεῖνο δ' ὅπερ ἀνάγκη πᾶσι νὰ ἐφέλκῃται
 ὡσαύτως τὴν ἀδιάλειπτον προσοχὴν καὶ ἀένιον μέ-
 ρομεναι τῶν ἀρχόντων εἶναι.

Ἡ τῶν παιδῶν ἀγωγή. Οἱ παῖδες ἅμα γεν-
 νηθέντες ἀνήκουσι τῇ πολιτείᾳ καὶ ὑπ' αὐτῆς ἀνα-
 τρέφονται πρὸς τελείαν ἀσκησιν τῆς ἀρετῆς. Ἴνα

¹⁾ Δὲν. 458 (1)-462 Ε.